УДК 657.6:336.22
DOI: https://doi.org/10.32782/CMI/2026-20-3

Візіренко С.В.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, менеджменту, обліку та фінансів,
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8163-7411

Сідор М.І.
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративістики,
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3217-1707

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ: ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ

Розглянуто обліково-інформаційне забезпечення та методику аудиту розрахунків за податками в системі фінансового контролю. Обґрунтовано класифікацію інформаційного забезпечення за шістьма групами: первинні й облікові дані, податкова та соціальна звітність, зовнішні дані контролюючих органів, банківські й казначейські дані, договірна та управлінська інформація, нормативно-методична база. Запропоновано інтегровану ризик-орієнтовану модель аудиту розрахунків з бюджетом із п'яти етапів, узгоджену з МСА. Її відмінність – перехресна верифікація трьох контурів даних (облік, звітність, зовнішні дані) з кількісним критерієм прийнятності розбіжностей, що забезпечує достатність і належність аудиторських доказів. Сформовано матрицю ризиків за твердженнями та методику процедур по суті за основними видами платежів (ПДВ, податок на прибуток, ПДФО, ЄСВ). Визначено вимоги до документування й звітування.

Ключові слова: *аудит розрахунків за податками, фінансовий контроль, податкові ризики, обліково-інформаційне забезпечення, аудиторські процедури, аудиторські докази, податкова звітність, ризик-орієнтований підхід, перехресна верифікація, суттєвість, МСА.*

Vizirenko Svitlana, Sidor Mikhail
National University "Odesa Law Academy"

AUDIT OF TAX CALCULATIONS WITHIN THE FINANCIAL CONTROL SYSTEM: ACCOUNTING AND INFORMATION SUPPORT AND AUDIT METHODOLOGY

The article examines the accounting and information support and the methodology of auditing tax calculations within the financial control system. The relevance of the topic is driven by frequent changes in tax legislation under martial law, which increase the risk of misinterpreting norms, applying incorrect rates or benefits and missing deadlines. It is also driven by the growing use of digital tools by the tax authorities (the Electronic Taxpayer Account, the Unified Register of Tax Invoices), which enable automated cross-checking of taxpayer data, and by the demand of owners and management for an independent assessment of tax risks, since settlements with the budget directly affect financial results, liquidity and the going-concern assessment. An integrated risk-oriented model of auditing settlements with the budget is proposed. It comprises five stages consistent with the International Standards on Auditing: planning, risk and materiality assessment, cross-verification, substantive procedures, and evaluation of results and reporting. The key distinction of the model is the formalized verification of three data circuits (accounting, reporting, external data) with a quantitative criterion for the acceptability of discrepancies. This criterion links the identified differences to materiality and performance materiality, so the auditor can objectively decide whether a discrepancy requires additional procedures, an adjustment or only communication to management, which reduces the subjectivity of professional judgment and makes the results reproducible. A risk matrix by assertions (completeness, accuracy, occurrence, cut-off, classification and presentation) and a methodology of substantive procedures for the main types of payments (VAT, corporate income tax, personal income tax and military levy, the single social contribution, local and property taxes, the single tax) are developed. For each tax, the sources of evidence, the sequence of recalculation and reconciliation and the typical deviations are defined, such as mismatches between invoices in the Unified Register and the accounting records, incorrect determination of the tax base, and untimely accrual or payment of liabilities. Requirements for documentation and reporting are determined, including traceability of the chain risk – procedure – source – conclusion, which ensures that every conclusion in the audit report is supported by a specific procedure and verifiable evidence and facilitates quality control and supervisory review. The proposed approach can be used in financial statement audits, tax-compliance engagements and internal audit.

Keywords: *tax audit, financial control, tax risks, accounting and information support, audit procedures, audit evidence, tax reporting, risk-based approach, cross-verification, materiality, ISA.*

© Візіренко С.В., Сідор М.І., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Постановка проблеми. Розрахунки за податками – є однією з найбільш нормативно врегульованих і водночас найризикованіших ділянок бухгалтерського обліку бізнес-структури. Податки та збори формують суттєву частину зобов'язань суб'єкта господарювання, а помилки в їх обчисленні й відображенні тягнуть за собою штрафи, пеню, коригування податкового кредиту, а в окремих випадках – блокування реєстрації податкових накладних і втрату репутації серед контролюючих органів та контрагентів.

У сучасних умовах актуальність теми підсилюють три чинники. По-перше, податкове законодавство змінюється часто, зокрема в умовах воєнного стану, що ускладнює правильне застосування норм. По-друге, контролюючі органи дедалі активніше застосовують цифрові інструменти (Електронний кабінет платника, Єдиний реєстр податкових накладних, автоматизоване зіставлення даних звітності), тож аудитор мусить працювати з тими самими масивами даних, що й контролер. По-третє, зростає попит власників і менеджменту на незалежну оцінку податкових ризиків, а не лише на підтвердження достовірності фінансової звітності. Водночас у науковій і практичній площині бракує узгодженої моделі, яка пов'язувала б інформаційну базу аудиту розрахунків за податками та обов'язковими платежами із послідовністю аудиторських процедур.

В умовах посилення економічної невизначеності та обмеженості інвестиційних ресурсів особливого значення набуває достовірність фінансової інформації, необхідної для обґрунтування управлінських та інвестиційних рішень. Дослідження напрямів активізації інвестування інноваційної діяльності в умовах російсько-української кризи [19] актуалізує необхідність удосконалення механізмів фінансового контролю, зокрема аудиту податкових розрахунків як інструменту виявлення ризиків, здатних впливати на фінансову стійкість підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика аудиту податкових розрахунків розглядається в кількох взаємопов'язаних напрямах.

1. Загальні засади методології аудиту. Фундаментальні підходи до побудови аудиту, класифікації аудиторських доказів і оцінки аудиторського ризику закладено у працях зарубіжних авторів А. Аренс, Р. Елдер, М. Бізлі [20], Р. Віттінгтон, К. Пані [21]. Проблематика аудиту оподаткування, методології аудиторських процедур та контролю розрахунків за податками висвітлена у працях вітчизняних науковців Бутинця Ф.Ф. [1], Петрика О.А., Давидова Г.М., Редько О.Ю. [10, 11], Зотова В.О., Кудрицького Б.В. [10], Н.М. Проскуріної [17] та інших дослідників. Зокрема, Ф.Ф. Бутинець розкриває теоретичні й організаційно-методичні засади аудиту. У колективній праці за редакцією О.А. Петрик «Аудит оподаткування підприємств» розглянуто організаційні та методичні аспекти перевірки правильності нарахування і сплати податків, достовірності податкової звітності та оцінювання податкових ризиків Н.М. Проскуріна у своїх дослідженнях обґрунтовує методологічні підходи до формування аудиторських процедур з урахуванням ідентифікованих ризиків та їх оцінки. Окрему увагу в науковій літературі приділено питанням мінімізації аудиторських ризиків та розвитку інформаційного забезпечення фінансового контролю. Зокрема, Шмиголь та ін. [22] досліджують теоретико-методологічні аспекти мінімізації аудиторських ризиків у діяльності служб внутрішнього аудиту, тоді як Лагодієнко та ін. [23] розглядають трансформацію обліково-статистичного забезпечення фінансової аналітики в умовах зростання ролі екзогенних даних.

Зазначені наукові напрацювання формують теоретико-методологічне підґрунтя для розвитку ризик-орієнтованого підходу до аудиту розрахунків за податками, який передбачає ідентифікацію та оцінювання ризиків суттєвих викривлень, визначення пріоритетних напрямів перевірки й розроблення відповідних аудиторських процедур. Такий підхід узгоджується з вимогами Міжнародних стандартів аудиту, зокрема МСА 315 та МСА 330 [3].

2. Аудит податків та обов'язкових платежів. Вітчизняні дослідження переважно розглядають окремі податки (ПДВ, податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб, єдиний внесок) і зосереджені на специфіці їх обліку та типових порушеннях.

3. Інформаційні технології та аналітика даних. Окремий напрям присвячено використанню комп'ютерно-асистованих методів аудиту, аналізу масивів даних і автоматизованого зіставлення облікових та звітних показників. Проте питання взаємодії аудитора із зовнішніми державними реєстрами й електронними сервісами контролюючих органів висвітлені фрагментарно. Суміжним напрямом використання фінансової інформації є оцінювання інвестиційної привабливості підприємств, зокрема на основі фінансових показників та інтегрального оцінювання [9].

4. Податковий контроль і співвідношення з аудитом. Дослідники розмежовують податковий контроль (мета – дотримання норм законодавства з позиції держави) та аудит (мета – висловлення думки та оцінка ризиків для користувачів), але рідко формалізують, як результати одного можуть використовуватись для іншого.

Узагальнення показує, що невирішеними лишаються питання: системної класифікації інформаційного забезпечення аудиту розрахунків з бюджетом; формалізації перехресної верифікації облікових, звітних і зовнішніх даних; узгодження процедур по суті з ризиками на рівні тверджень.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – обґрунтувати склад інформаційного забезпечення аудиту розрахунків за податками, розробити модель та методику його проведення, що забезпечують достатність і належність аудиторських доказів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під обліково-інформаційним забезпеченням аудиту розрахунків за податками розуміємо сукупність даних, їх джерел і носіїв, нормативно-методичних документів та інформаційних технологій, які забезпечують отримання достатніх і належних аудиторських доказів. Умовно його доцільно поділити на шість груп (табл. 1).

Інформаційні потоки під час аудиту утворюють три контури: облікові дані (групи 1, 4), звітні дані (група 2) та зовнішні дані (група 3). Достовірність висновку визначається узгодженістю даних між контурами, що покладено в основу запропонованої моделі (рис. 1).

Запропонована модель ґрунтується на п'яти принципах:

1) ризик-орієнтованість – обсяг процедур визначається оцінкою ризиків суттєвого викривлення, а не наперед заданим переліком;

Таблиця 1

Класифікація обліково-інформаційного забезпечення аудиту розрахунків за податками

Група	Основні джерела	Роль в аудиті	Ключовий ризик достовірності
1. Первинні та облікові дані	Первинні документи, податкові накладні й розрахунки коригування, регістри обліку (рахунки 63–68), Головна книга, наказ про облікову політику	Підтвердження виникнення, оцінки й повноти зобов'язань	Неповнота відображення, помилки класифікації, невідповідність періоду
2. Податкова та соціальна звітність	Декларації з ПДВ і податку на прибуток, звіт з ЄСВ, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого на користь платників податків	Контур «звітність»: зіставлення з обліком	Розбіжності з обліком, порушення строків подання, уточнюючі розрахунки
3. Зовнішні дані контролюючих органів	Електронний кабінет платника, інтегрована картка платника, ЄРПН, акти звірки, податкові повідомлення-рішення	Незалежне підтвердження стану розрахунків	Різні дати відображення операцій, непогоджені суми, оскарження рішень
4. Банківські та казначейські дані	Виписки банку, платіжні доручення, підтвердження про зарахування	Підтвердження факту та призначення сплати	Помилкове призначення платежу, неправильний код бюджетної класифікації
5. Договірна та управлінська інформація	Договори, внутрішні регламенти, висновки податкових консультантів, листування з контролюючими органами	Тлумачення економічної суті операцій	Невідповідність форми й суті операції, неврахована податкова позиція
6. Нормативно-методична база	Податковий і Бюджетний кодекси, закони з обліку й аудиту, НП(С)БО, МСА, індивідуальні податкові консультації	Критерії оцінки відповідності	Застосування неактуальної редакції норм

Джерело: розроблено авторами на основі [2; 3; 5; 12; 16; 18]

Рис. 1. Інформаційні потоки та контури перехресної верифікації під час аудиту розрахунків з бюджетом

Джерело: розроблено авторами на основі [5; 12; 16; 18]

2) трикутна верифікація, де кожен значущий показник підтверджується щонайменше з двох незалежних контурів даних;

3) відстежуваність – між висновком, процедурою і джерелом даних зберігається прямий зв'язок у робочих документах;

4) зворотний зв'язок – виявлені розбіжності повертають аудитора до перегляду оцінки ризиків;

5) відповідність МСА – послідовність етапів узгоджена зі стандартами планування, оцінки ризиків і реагування на них.

Модель складається з п'яти етапів (рис. 2, табл. 2).

Розбіжність понад суттєвість повертає аудитора до оцінки ризиків.

Ключова відмінність моделі від типових програм аудиту – етап 3. Для кожного значущого показника (наприклад, податкових зобов'язань з ПДВ за період) обчислюються три різниці між контурами:

Δ_1 = Зобл − Ззвіт (облік проти декларації);

Δ_2 = Ззвіт − Ззовн (декларація проти зовнішніх даних);

Δ_3 = Зобл − Ззовн (облік проти зовнішніх даних),

де Зобл – значення за регістрами обліку,

Ззвіт – за поданою звітністю,

Ззовн – за даними Електронного кабінету, ЄРПН або акта звірки.

Якщо $|\Delta_i| \le BC$, де BC – виконавча суттєвість, розбіжність вважається прийнятною і документується.

Якщо $|\Delta_i| > BC$, обсяг процедур по суті збільшується, а оцінка ризику по відповідному твердженню переглядається.

Рівень аудиторського ризику описується стандартною залежністю

$$AR = IR \times CR \times DR,$$

де IR – властивий ризик,

CR – ризик контролю,

DR – ризик невиявлення;

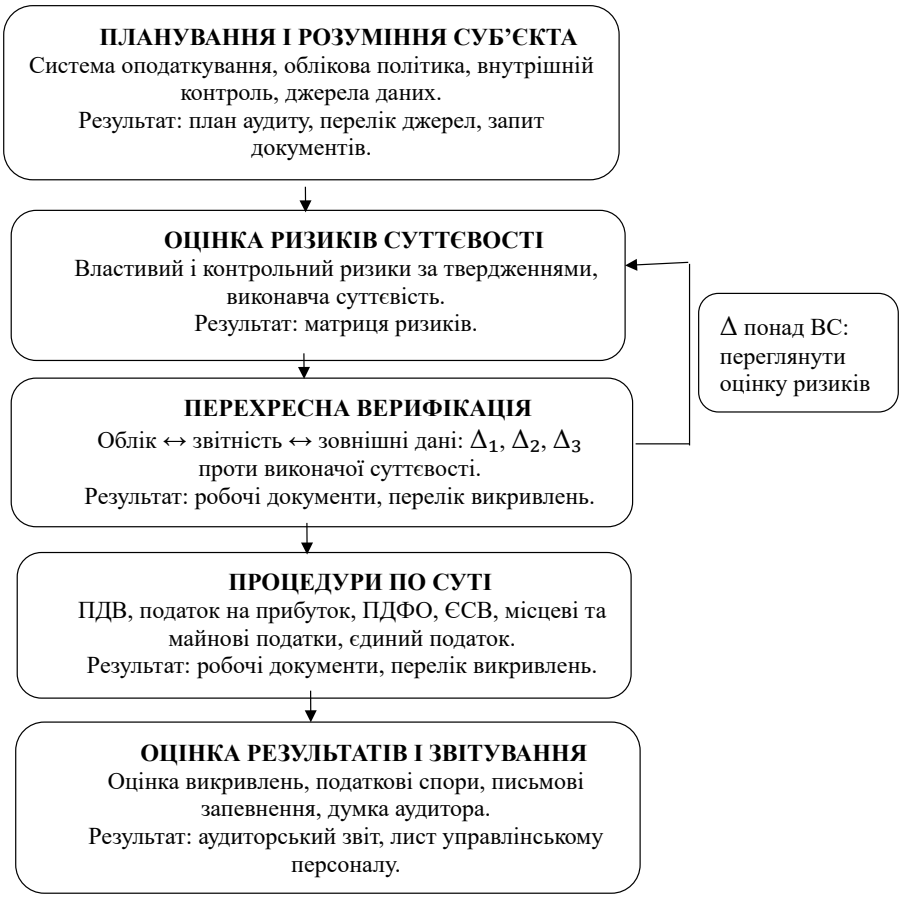

Рис. 2. Інтегрована ризик-орієнтована модель аудиту розрахунків з бюджетом (ІРМАРБ)

Джерело: розроблено авторами на основі [3; 6; 12]

Таблиця 2

Етапи інтегрованої ризик-орієнтованої моделі аудиту розрахунків за податками

Етап	Процедури	МСА	Результат
1. Планування і розуміння суб'єкта	Прийняття завдання; визначення системи оподаткування, видів діяльності, пільг; вивчення облікової політики та внутрішнього контролю; формування інформаційної бази	МСА 210, 250, 300, 315	План аудиту, перелік джерел даних, запит документів
2. Оцінка ризиків і суттєвості	Оцінка властивого й контрольного ризиків за твердженнями; визначення суттєвості та виконавчої суттєвості; виокремлення значних ризиків	МСА 315, 320	Матриця ризиків
3. Перехресна верифікація	Зіставлення трьох контурів: облік ↔ звітність ↔ зовнішні дані; аналітичні процедури	МСА 500, 505, 520	Реєстр розбіжностей
4. Процедури по суті	Перевірка нарахування, класифікації, строків і сплати за видами платежів; тестування вибірки	МСА 330, 500, 530	Робочі документи, перелік викривлень
5. Оцінка результатів і звітування	Оцінка викривлень; розгляд умовних зобов'язань і податкових спорів; письмові запевнення; формування думки	МСА 450, 560, 580, 700, 705, 706	Аудиторський звіт, лист управлінському персоналу

Джерело: розроблено авторами на основі [3]

зростання *IR* і *CR* вимагає зменшення *DR*, тобто розширення процедур по суті.

Оцінка ризиків виконується за твердженнями про залишки й операції. Для розрахунків з бюджетом типова матриця наведена в табл. 3.

Процедури по суті деталізуються за видами податків і зборів відповідно до норм Податкового кодексу України [12] та правил обліку за рахунками класу 6 Плану рахунків [16]: рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами» (зокрема субрахунки 641 «Розрахунки за податками», 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами», 643 «Податкові зобов'язання», 644 «Податковий кредит»), рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням», рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Узагальнену методику подано в табл. 4.

Розглянемо умовний приклад (дані умовні, наведені лише для демонстрації логіки етапу 3). Виконавча суттєвість для податкових зобов'язань з ПДВ за квартал становить 40 тис. грн (табл. 5).

Згідно з вимогами МСА [3] аудитор документує процедури так, щоб інший досвідчений аудитор міг зрозуміти їх характер, час і обсяг, одержані докази та зроблені висновки. Для розрахунків за податками мінімальний набір робочих документів охоплює: матрицю

Таблиця 3

Матриця ризиків і реагування за твердженнями

Твердження	Типове викривлення	Індикатор ризику	Реагування аудитора
Повнота	Не нараховано зобов'язання (операції, що прирівнюються до постачання; виплати в натуральній формі; безоплатна передача)	Нетипова валова маржа, відсутність нарахувань за пільговими операціями	Аналіз операцій за договорами та регістрами; пошук необлікованих зобов'язань
Існування	Податковий кредит без належних підстав	Відсутність реєстрації податкової накладної в ЄРПН, контрагенти з ознаками ризику	Звірка з ЄРПН; перевірка первинних документів і реальності операцій
Точність і оцінка	Помилки в базі оподаткування, курсових різницях, коригуваннях	Складні формули, ручні коригування	Перерахунок бази; повторне виконання розрахунків
Класифікація	Помилкове віднесення сум на рахунки та статті звітності; плутанина між податками	Нетипові кореспонденції рахунків 63–68	Аналіз оборотів і кореспонденції; перевірка відповідності обліковій політиці
Періоди (відсічення)	Відображення в хибному періоді; порушення строків реєстрації та сплати	Концентрація операцій наприкінці періоду	Тестування операцій навколо дати балансу
Подання та розкриття	Нерозкриті умовні зобов'язання за податковими спорами	Податкові повідомлення-рішення, скарги, перевірки	Запит юристів; оцінка за НП(С)БО 11; розкриття у примітках

Джерело: розроблено авторами на основі [3; 4; 5; 7; 8; 12; 14; 16; 18]

Таблиця 4

Методика процедур по суті за основними видами платежів

Платіж	Об'єкт перевірки	Основні процедури	Типові порушення
ПДВ	Податкові зобов'язання та податковий кредит (рахунки 643, 644), декларація, ЄРПН	Звірка оборотів рахунків з декларацією та ЄРПН; перевірка дати виникнення податкових зобов'язань; тестування строків реєстрації накладних; перевірка розподілу кредиту при змішаних операціях	Неправомірний кредит; несвоєчасна реєстрація; невідображені операції, що прирівнюються до постачання
Податок на прибуток	Фінансовий результат до оподаткування, коригування, відстрочені податки	Перерахунок коригувань; перевірка документального підтвердження витрат; відповідність НП(С)БО 17; аналіз податкових різниць	Завищення витрат; неповне відображення податкових різниць
ПДФО та військовий збір	Нарахування й утримання з виплат працівникам та за цивільно-правовими договорами	Звірка відомостей із податковим розрахунком; перевірка застосування пільг; аналіз виплат у натуральній формі; контроль строків перерахування	Не утримано або не перераховано податок; хибне застосування пільг
Єдиний внесок (ЄСВ)	База нарахування, ставки, граничні розміри	Перерахунок бази за видами виплат; зіставлення зі звітом з ЄСВ; перевірка договорів цивільно-правового характеру	Заниження бази; помилки в застосуванні ставок
Місцеві та майнові податки	Земельний податок, податок на нерухоме майно, транспортний податок	Перевірка переліку об'єктів оподаткування, ставок і пільг; звірка з реєстрами та деклараціями	Неповний перелік об'єктів; хибні пільги
Єдиний податок (за наявності)	Дотримання лімітів доходу та дозволених видів діяльності	Аналіз структури доходів; перевірка відповідності виду діяльності групі платника	Перевищення лімітів; діяльність поза дозволеними видами

Джерело: розроблено авторами на основі [12; 15; 16; 18]

Таблиця 5

Умовний приклад перехресної верифікації (ПДВ, податкові зобов'язання за квартал, тис. грн)

Контур	Значення	Різниця	Висновок
Облік (субрахунок 644)	1250	–	База порівняння
Декларація з ПДВ	1250	$\Delta_1 = 0$	Узгоджено
Дані ЄРПН / Електронного кабінету	1190	$\Delta_2 = 60$; $\Delta_3 = 60$	Перевищення ВС = 40: розширити процедури

Джерело: розроблено авторами

ризиків (табл. 3); реєстр джерел інформації із зазначенням дат отримання (табл. 1); таблиці перехресної верифікації за кожним значущим показником (табл. 5); результати вибіркового тестування; перелік виявлених викривлень і їх вплив на звітність.

При оцінці результатів сукупність виявлених викривлень порівнюється із суттєвістю. Якщо викривлення суттєві й управлінський персонал їх не виправляє, передбачається модифікована думка (МСА 705) [3]. Нерозв'язані податкові спори, що мають значний вплив на звітність, але належно розкриті, доцільно виокремити параграфом з акцентом на питанні (МСА 706) [3]. Виявлені порушення, які не впливають на думку, але свідчать про слабкість контролю, оформлюються листом управлінському персоналу з конкретними рекомендаціями. Окремо слід враховувати вимоги законодавства про аудит [13] щодо

змісту й подання звіту та вимоги до обліку й документального забезпечення операцій [14; 18].

Висновки. Інформаційне забезпечення аудиту розрахунків за податками доцільно класифікувати за шістьма групами (первинні й облікові дані; податкова звітність; зовнішні дані контролюючих органів; банківські й казначейські дані; договірна та управлінська інформація; нормативно-методична база). Така класифікація дозволяє для кожного джерела визначити роль у процесі отримання доказів та ключовий ризик достовірності.

Запропоновано інтегровану ризик-орієнтовану модель аудиту (ІРМАРБ) з п'яти етапів, узгоджену з МСА: планування, оцінка ризиків і суттєвості, перехресна верифікація, процедури по суті, оцінка результатів і звітування. Її відмінність – формалізована верифікація трьох контурів даних із кількісним критерієм прийнятності розбіжностей ($|\Delta_i| \leq$ ВС). Сформовано матрицю ризиків за твердженнями та методику процедур по суті за основними видами платежів (ПДВ, податок на прибуток, ПДФО і військовий збір, ЄСВ, місцеві та майнові податки, єдиний податок), що забезпечує зв'язок між оцінкою ризиків і обсягом процедур. Визначено вимоги до документування й звітування: відстежуваність «ризик – процедура – джерело – висновок», розмежування модифікованої думки, акценту на питанні та листа управлінському персоналу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бутинець Т. А. Сучасний стан обліку і документування розрахунків з податку на додану вартість. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* 2014. № 1(28). С. 51–62. DOI: https://doi.org/10.26642/pbo-2014-1(28)-51-62
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17
3. Міжнародні стандарти контролю якості (управління якістю), аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Міністерство фінансів України. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/international_quality_control_standards_quality_management_audit_review_other_assurance_and_related_services-779
4. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru#Text
5. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Нормативно-правове-забезпечення бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері. Міністерство фінансів України. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text
9. Нечаєва І. А., Коляда К. Г., Пуліна Т. В. Методика оцінки інвестиційної привабливості ІТ-компанії за допомогою показників аналізу акцій та інтегрального показника інвестиційної привабливості. *Інвестиції: практика та досвід.* 2018. № 19. С. 41–45.
10. Петрик О.А., Зотов В.О., Кудрицький Б.В. Аудит: підручник. Київ : КНЕУ, 2015. 498 с.
11. Петрик О.А., Давидов Г.М., Редько О.Ю. Аудит оподаткування підприємств: навчальний посібник / за заг. ред. О.А. Петрик. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2012. 352 с.
12. Податковий кодекс України: Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
13. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від від 21 грудня 2017 року №2258-VIII – ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV-ВР. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14
15. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17
16. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування: наказ М-ва фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99
17. Проскуріна Н.М. Методологічні підходи формування аудиторських процедур. *Фінансова система України.* 2011. Вип. 17. С. 266–275.
18. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : затверджене Міністерством фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text
19. Пуліна Т. В., Шитікова Л. В., Змикало О. С. Шляхи активізації процесів інвестування інноваційної діяльності України в умовах російсько-української кризи. *Управління змінами та інновації.* 2022. № 4. С. 14–19. DOI: https://doi.org/10.32782/CMI/2022-4-3
20. Arens A.A., Elder R.J., Beasley M.S. Auditing and Assurance Services: An Integrated Approach. 16th ed. Boston: Pearson, 2016.
21. Whittington O. R., Pany K. Principles of Auditing and Other Assurance Services. New York: McGraw-Hill Education, 2015.
22. Шмиголь Н. М., Трохимець О. І. Теоретико-методичні аспекти мінімізації аудиторських ризиків службами внутрішнього аудиту. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво.* 2022. № 1 (124). С. 149–152. DOI: https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-25
23. Лагодієнко Н. В., Шмиголь Н. М., Петренко О. П., Гнатьєва Т. М. Трансформація обліково-статистичного забезпечення потреб фінансової аналітики в умовах домінування екзогенних даних. *Управління змінами та інновації.* 2025. № 16. С. 68–75. DOI: https://doi.org/10.32782/CMI/2025-16-10

REFERENCES

1. Butynets T. A. (2014) Suchasnyi stan obliku i dokumentuvannia rozrakhunkiv z podatku na dodanu vartist [The current state of accounting and documentation of value added tax settlements]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu – Problems of Theory and Methodology of Accounting, Control and Analysis,* no. 1(28), pp. 51–62. DOI: https://doi.org/10.26642/pbo-2014-1(28)-51-62 (in Ukrainian)

2. Biudzhetnyi kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine]: Law of Ukraine of July 8, 2010 no. 2456-VI. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17 (in Ukrainian)

3. Ministerstvo finansiv Ukrainy. Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta suputnikh posluh [Ministry of Finance of Ukraine. International standards on quality control (quality management), auditing, review, other assurance and related services]. Available at: https://www.mof.gov.ua/uk/international_quality_control_standards_quality_management_audit_review_other_assurance_and_related_services-779 (in Ukrainian)

4. Metodychni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpryiemstva [Methodological recommendations on the accounting policy of the enterprise]: approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine of June 27, 2013 no. 635. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru#Text (in Ukrainian)

5. Ministerstvo finansiv Ukrainy. Natsionalni polozhennia (standarty) bukhhalterskoho obliku. Normatyvno-pravove zabezpechennia bukhhalterskoho obliku v pidpryiemnytskii sferi [Ministry of Finance of Ukraine. National accounting regulations (standards). Regulatory support of accounting in the business sphere]. Available at: https://www.mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1 (in Ukrainian)

6. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti" [National Accounting Regulation (Standard) 1 "General requirements for financial statements"]: approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine of February 7, 2013 no. 73. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17 (in Ukrainian)

7. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 11 "Zoboviazannia" [National Accounting Regulation (Standard) 11 "Liabilities"]: approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine of January 31, 2000 no. 20. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text (in Ukrainian)

8. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 17 "Podatok na prybutok" [National Accounting Regulation (Standard) 17 "Income tax"]: approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine of December 28, 2000 no. 353. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text (in Ukrainian)

9. Nechaieva I. A., Koliada K. H., Pulina T. V. (2018). Metodyka otsinky investytsiinoi pryvablyvosti IT-kompanii za dopomohoiu pokaznykiv analizu aktsii ta intehralnoho pokaznyka investytsiinoi pryvablyvosti [Methodology for assessing the investment attractiveness of an IT company using stock analysis indicators and an integral investment attractiveness indicator]. *Investytsii: praktyka ta dosvid,* no. 19, pp. 41–45. (in Ukrainian)

10. Petryk O. A., Zotov V. O., Kudrytskyi B. V. (2015) Audyt: pidruchnyk [Audit: textbook]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)

11. Petryk O. A., Davydov H. M., Redko O. Yu. (2012) *Audyt opodatkuvannia pidpryiemstv: navchalnyi posibnyk* [Audit of enterprise taxation: textbook]. Kyiv: DNNU "Akademiia finansovoho upravlinnia". (in Ukrainian)

12. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]: Law of Ukraine of December 2, 2010 no. 2755-VI. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 (in Ukrainian)

13. Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist [On the audit of financial statements and auditing activity]: Law of Ukraine of December 21, 2017 no. 2258-VIII. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text (in Ukrainian)

14. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [On accounting and financial reporting in Ukraine]: Law of Ukraine of July 16, 1999 no. 996-XIV. Available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14 (in Ukrainian)

15. Pro zbir ta oblik yedynoho vnesku na zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia [On the collection and accounting of the single contribution to mandatory state social insurance]: Law of Ukraine of July 8, 2010 no. 2464-VI. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17 (in Ukrainian)

16. Pro zatverdzhennia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpryiemstv i orhanizatsii ta Instruktsii pro yoho zastosuvannia [On approval of the Chart of Accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business transactions of enterprises and organizations and the Instruction on its application]: Order of the Ministry of Finance of Ukraine of November 30, 1999 no. 291. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99 (in Ukrainian)

17. Proskurina N. M. (2011) Metodolohichni pidkhody formuvannia audytorskykh protsedur [Methodological approaches to the formation of audit procedures]. *Finansova systema Ukrainy – Financial System of Ukraine,* no. 17, pp. 266–275. (in Ukrainian)

18. Polozhennia pro dokumentalne zabezpechennia zapysiv u bukhhalterskomu obliku [Regulation on documentary support of entries in accounting]: approved by the Ministry of Finance of Ukraine on May 24, 1995 no. 88. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text (in Ukrainian)

19. Pulina T. V., Shytikova L. V., Zmykalo O. S. (2022). Shliakhy aktyvizatsii protsesiv investuvannia innovatsiinoi diialnosti Ukrainy v umovakh rosiisko-ukrainskoi kryzy [Ways to stimulate investment in innovation activities in Ukraine amid the Russian-Ukrainian crisis]. *Upravlinnia zminamy ta innovatsiiamy,* no. 4, pp. 14–19. DOI: https://doi.org/10.32782/CMI/2022-4-3 (in Ukrainian)

20. Arens A. A., Elder R. J., Beasley M. S. (2016) *Auditing and Assurance Services: An Integrated Approach. 16th ed.* Boston: Pearson.

21. Whittington O. R., Pany K. (2015) Principles of Auditing and Other Assurance Services. New York: McGraw-Hill Education.

22. Shmygol, N., & Trokhymets, O. (2022). Theoretical and methodological aspects of minimizing audit risks by internal audit services. *State and Regions. Series: Economics and Business,* 1 (124), 149–152. DOI: https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-25

23. Lagodiienko N., Shmygol N., Petrenko O., & Hnatieva T. (2025). Transformatsiia oblikovo-statystychnoho zabezpechennia potreb finansovoi analityky v umovakh dominuvannia ekzohennykh danykh [Transformation of accounting and statistical support for financial analytics under the dominance of exogenous data]. *Change Management and Innovation,* 16, 68–75. DOI: https://doi.org/10.32782/CMI/2025-16-10

Дата надходження статті: 07.10.2026
Дата прийняття статті до публікації: 10.11.2026
Дата публікації статті: 24.11.2026